

## Novemberben az összes tanyai iskolákat bezárják, mert a minisztérium még a múlt évi dologi kiadásokat sem térítette meg.

Heves és elkeseredett hangok a tanyai iskolaigazgatók értekezletén.

(A Délmagyarország munkatársától.) A tanyai iskolák hóvaterozandósága évek óta kétséges. Nem törődik velük az állam és nem a város, pedig köztük kölcsönös szerződéses viszony áll fenn, hogy a tanyai iskolák dologi kiadásait közösen fedezik.

Az 1926/27. évi költségvetésének elkészítése egyben szombaton délelőtti értekezletre jötték össze a tanyai iskolaigazgatók. Az értekezleten Zicha Ádám s. tanfelügyelő elnököl és résztvevők rajta Veress József, Zsidk József, Schneider Ferenc, Kéri Lajos, Tokai József, Moller Péter és Molnár Ferenc igazgatók.

A heves és mindvégig elkeseredett hangú igazgatói értekezleten elpanaszolták az igazgatók, hogy az 1925/26. évi költségvetés jövő-hogydusa még mindig nem érkezett vissza a kultuszminisztériumtól, ami azt jelenti, hogy a tanyai iskolák a múlt évi dologi szükségleteiket adósságból fedezték. Adósságra vádrolták a tiszteletanyagot, tartoznak a könyvkereskedőnek, a kényszerpórnak, a napszámosnak. Az adóssok várak több mint egy évig, most azonban elhatározták, hogy pörlik a tanyai

iskolák igazgatóit.

Az igazgatók értekezlete elhatározta, hogy a tanyai iskolák szorongatott helyzetéről sürgősen jelentést tesznek a kultuszminiszternek és egyben kéri, hogy legalább a folyó 1926-27. évi költségvetését hagyja jóvá a miniszter, mert az esetleges késedelem helyrehozhatatlan károkat okozhat.

Az igazgatók egyben elhatározták azt is, hogy míg a kultuszminisztérium nem hagyja jóvá a folyó évi költségvetést, az iskolák addig újabb beszerzéseket nem eszközölnek. Tehát nem vásárolják meg a folyó év tiszteletanyag szükségletét és nem fedeznek semmi dologi kiadást.

Igy nagyon könnyen előállhat az a helyzet, hogy

novemberben az első téli napon bezárnak az iskolák tüzelőanyag hiánya miatt.

Az igazgatók ugyanis abban látják a kultuszminisztérium rideg hallgatásának okát, hogy a város ma is 40 ezer papírkoronával járul hozzá a tanyai iskolák fenntartásához.

## Walkó Lajos a jövő héten számol be a minisztertanácsnak külföldi tárgyalásairól

Budapest, szeptember 18. A jövő héten, valószínűleg kedden minisztertanács lesz, amelyen fel tárgyalják azokat a kérdéseket, melyek az egységes párt legutóbbi értekezletén felmerültek, így a falusi iskolásközpontok felépítése, a minisztertanácsban Walkó Lajos kereskedelmi miniszter beszámoló tárgyalásairól, melyeket a különböző nemzeti képviselőivel Genfben folytatott. Walkó miniszter különben, aki az éjszaka érkezett vissza Budápra, ma már behatárolja

nácskozást folytatott a kereskedelmi minisztériumban és a költségvetési minisztériumban és megbeszélte a referenseit. A miniszter csak a minisztertanácsban történt beszámolója után ad ki merítő tájékoztatást a nyilvánosság számára a végzetekről. Értesülésünk szerint a miniszter többször tárgyalt Nincsics jogász külgazdasági miniszterrel, az osztrák és a német képviselőkkel.

## Beszélgetés dr. Tóth Károly rektorral a szegedi egyetemről, az egyetem problémáiról és a numerus clausus új értelmezéséről.

(A Délmagyarország munkatársától.) Az egyetem központi épülete körül már megjelentek az élet. A kapu előtt gyülekeznek a golyók és nagyon udvariasan érdeklődnek a beíratkozással kapcsolatos dolgok iránt a szigorú és tekintélyes porrástól. Leprezelelen li zieleltel bámulják meg a régi diákokat, akik már túl vannak a kezdeti izgalmán és irigylésre méltó tájékozottsággal járják sorba a dékani hivatalokat, a kancellariát, ottlik ki a hatalmas származási ívek, az index rubrikáit, ami mind rejtelmes idegenszerűség a rekruták számára. Az egyetemi szolgák vidáman fultkosnak a folyosókon, most az övük a világ és az aratás, minden a halgazdálkodó szavuk, minden spró szíveségük aranyat ér és bankó! jövedelmez.

Csak a diákok arcáról lüktet el nyomtalanul a hagyományos diákmosoly. A legfata'abb golyó is megöreg dve lépí át az alma mater küszöbét. A homlokokon gondbarázdákat szán a je' en és a jövő abszolút bizonytalansága, a megélhetés, a tanulás zavartalanságának problémája, aztán a kétségbeesés bizonytalan végeredmény, a ködössé vált végcél.

Dr. Tóth Károly, a szegedi egyetem ezidei rektora társas dolgozószobájában intézi a tanterv-írást és ezer ügyét-bajját. Minden szava, minden intézkedése haározó, céludatos. Mindenre jut a szükreszabott idejéből, minden kérését, minden kívánságát meg hallgat és nem feledkezik meg semmiről. Pedig rengeteg a tenni, a harcolni való minden téren. A tanterv-íráson kívül nagyon sok munkát ad az egyetemi építkezés, az új kultuszminiszteri rendelkezések végrehajtása, a diákjelölt, a diáknymor égető problémája. Ezt a hatalmas munkarendeletet csak az gőzöhet, aki mindenesfajlított szereit a gondjaira bízott intézményt és a béke eszközével akarja kiharcolni annak igazságát.

A legfeszesebb munka idején is szívélyesen fogadja a rektor a Délmagyarország munkatársát, aki az egyetem aktuális problémáiról kéri tőle felvilágosítást. Először

az egyetemi építkezésekről, a város áldozatkészségéről és az egyetem lététének gazdasági hatásairól beszél.

— A Ferencz József tudományegyetem Szegeden való elhelyezése és az építkezések megindításával illeti lemaradásának biztosítása nemcsak a kulturfőhely biztosítása szempontjából jelentős — mondotta dr. Tóth Károly rektor —, hanem Szeged város fejlődése és jövő nagysága szempontjából is. Valamely város nagy városná sohasem válhat kizárólag a lakosság nagy száma és gazdagsága következtében, ha nem működnek benne a legnagyobb intézmények is. Azt, hogy az egyetem kulturális szempontból nemcsak az ország legmagasabb kulturális intézményeibe való bekapcsolódást jelent, hanem az egész világ legmagasabb kulturális intézményeivel is kapcsolatot teremt, felesleges indokolni. Csak arra akarok rámutatni, hogy gazdaságilag, anyagilag milyen jelentősége van annak, hogy itt Szegeden egyetem van és lesz és hogy az egyetemi építkezések éppen most indultak meg és hogy éppen a most következő két-három éven belül fejeződnek be. Az egyetem évi büdzséje mintegy harmincmillió korona. Az egyetem tanári kara, alkalmazottai és hallgatói száma is elkötelezett annyit Szegeden. Az egyetemi építkezések a felszerelés költségeivel együtt mintegy százhatvanmillió korona emésztienek majd fel. Ez a rengeteg pénz majdnem megcsontkítatlanul beáramlik a város gazdasági életének tüdőreibe, mert az építési bizottságnak alapprincipiuma, hogy ne csak szegedi munkások és iparosok alkalmazzassanak az építkezéseknél, hanem a munkát is szegedi vállalkozók kapja meg. Igaz, hogy Szeged város közönsége igen nagy áldozatot hozott az egyetemért, de igaz az is viszont, hogy az egyetem gazdasági szempontból nemcsak kap a várostól, hanem ad is

annak. Az építkezésnek pedig azért van nagyfontossága, mert éppen most, a gazdasági válság, a munkanélküliség és a rettenetes adók korszakában jut ezen az úton egy olyan nagy összeg a város gazdasági életébe, amely más úton semmiképp ide nem jutott volna és amely itt lehetővé teszi azt, hogy a gazdasági fellendülés sokkal hamarabb következhetik be, mint az ország bármely más városában. Ilyen nagyarányú építkezés ugyanis nem folyik sehol másutt az országban, mint amilyen most Szegeden megindult és pár év alatt be is fejeződik. Eppen az építési bizottság legutóbbi ülése után állapította meg ugyanis a kultuszminiszter, hogy immár biztosítva van az, hogy május elsejére az összes klinikák építése folyamatban lesz, ezenkívül a kórházintézet építése is, ami azért is fontos, mert így a rókusai iskola rövidesen felszabadul és így visszaadható lesz eredeti rendeltetésének. Biztosítva van a női internátus felépítése és igen valószínű, hogy a DMKE internátus is tovább fejleszti. A kultuszminiszter ezt az intézetet még egy emelet felépítésével az ország legnagyobb internátusává akarja kitépézni. Teljesen befejezett dolog, hogy az országos tanárképző intézetet is Szegedre helyezik, aminek azért is nagy jelentősége van, mert bölcsészeti tudományi karunk hallgatóinak létszáma így lényegesen emelkedni fog. A kultuszminiszter nagy megértést tanúsított legutóbbi látogatása alkalmával az alföldi kutató intézet felállítására iránt is. Arról van szó, hogy a Nagy Magyar Alföldet a három vidéki egyetem között felosztják és annak tudományos kincseit archeológiai, néprajzi, nyelvészeti, földrajzi és geológiai vonatkozásokban feltárják és az így felszínre kerülő tudományos kincseket egy Szegeden létesítendő országos múzeum

kereteiben helyeznék el.

Arra a kérdésre, hogy hány hallgatója lesz az idén az egyetemnek és milyen a hallgatói összetétel helyzete, a rektor a következőket mondta:

— Ami a szegedi egyetem hallgatói helyzetét illeti, az összes karokon évről-évre a fokozatos javulás jeleit tapasztaljuk. Az ifjúság érdekeit úgy az egyetemi tanács, mint az egyes karok mindig a legnagyobb jóindulattal és megértéssel kezelik. Egyetlen másik egyetemnek sincs meg az az intézménye, amelyet az egyetem tanácsa létesített néhány év előtt és amely az ifjúság legnagyobb barátjának, dr. Szandner Pál professornak a vezetésével működik: a diákvédő és diákjelölti iroda. Ez az intézmény a múlt évben a maga erejéből egymilliórd koronát tudott előteremteni és felhasználni a szegénysorsu egyetemi hallgatók támogatására. Ugyanezt a célt szolgálja a Kolozsvári professzor vezetésével álló Horváth Miklós internátus is, a most felállítandó leányinternátus pedig a hallgatók elhelyezését és ellátását biztosítja majd száz férőhellyel. Nagy gondot fordítunk az ifjúság testnevelésére. Most készült el negyvmilliórd korona költséggel az új sporttelep, amely október negyedikén, az alaphőletével ünnepélyével kapcsolatban nyílik meg.

— A tandíjra és vizsgadíjra nézve az egyetemi tanácsnak az az álláspontja, hogy egyik sem emelhető. Álláspontja az is a tanácsnak, hogy a vagyontalan és szorgalmas hallgatók teljes tandíjmentességben, azok pedig, akiknél nincs meg minden előfeltétel, feltandíjmentességben részesüljenek. Azok a vagyontalan hallgatók, akik sokszor éppen a szegénységük miatt nem tanulsíthatják a megfelelő szorgalmat és elömenetelt, a diákvédő irodától kapnak megfelelő tandíjsegélyt. A közszolgálati alkalmazottak gyermekeit a tandíjnak és a vizsgadíjnak csak a felét fizetik. A szegedi egyetem az egyetlen az országban, amely vizsgadíjkedvezményt is ad. A diákvédő iroda azoknak a vagyontalan hallgatóknak, akik nem közszolgálati alkalmazottak gyermekeit, vizsgadíj segélyt is utalványoz. Ezenkívül külön könyvtárat létesített, amelyből a hallgatók a vizsgákhoz szükséges tankönyveket ingyen megkapják.

Kérdést intéztünk dr. Tóth Károlyhoz, hogy a kultuszminiszternek

a numerus clausus

végrehajtására vonatkozó újabb rendelkezései milyen változást idéznek elő a szegedi egyetemen, ahol azelőtt a karok különbözőképpen értelmezték a törvényt. Tudomásunk szerint ugyanis a két bölcsészeti karon és az orvosi fakultáson

Haller ezillomében

hallgatók végre a törvény rendelkezéseit, csupán a jogi kar volt az, ahol a liberálisabb fellegde arakodott. A rektor kijelentette, hogy erre a kérdésre csak általános felleggel tájékoztatást adhat, mert egyrészt a beíratások még nem fejeződtek be és így végleges számadatok nem állnak rendelkezésére, másrészt a numerus clausus értelmezése az új rendelet kiadása előtt a karok belső ügye volt.